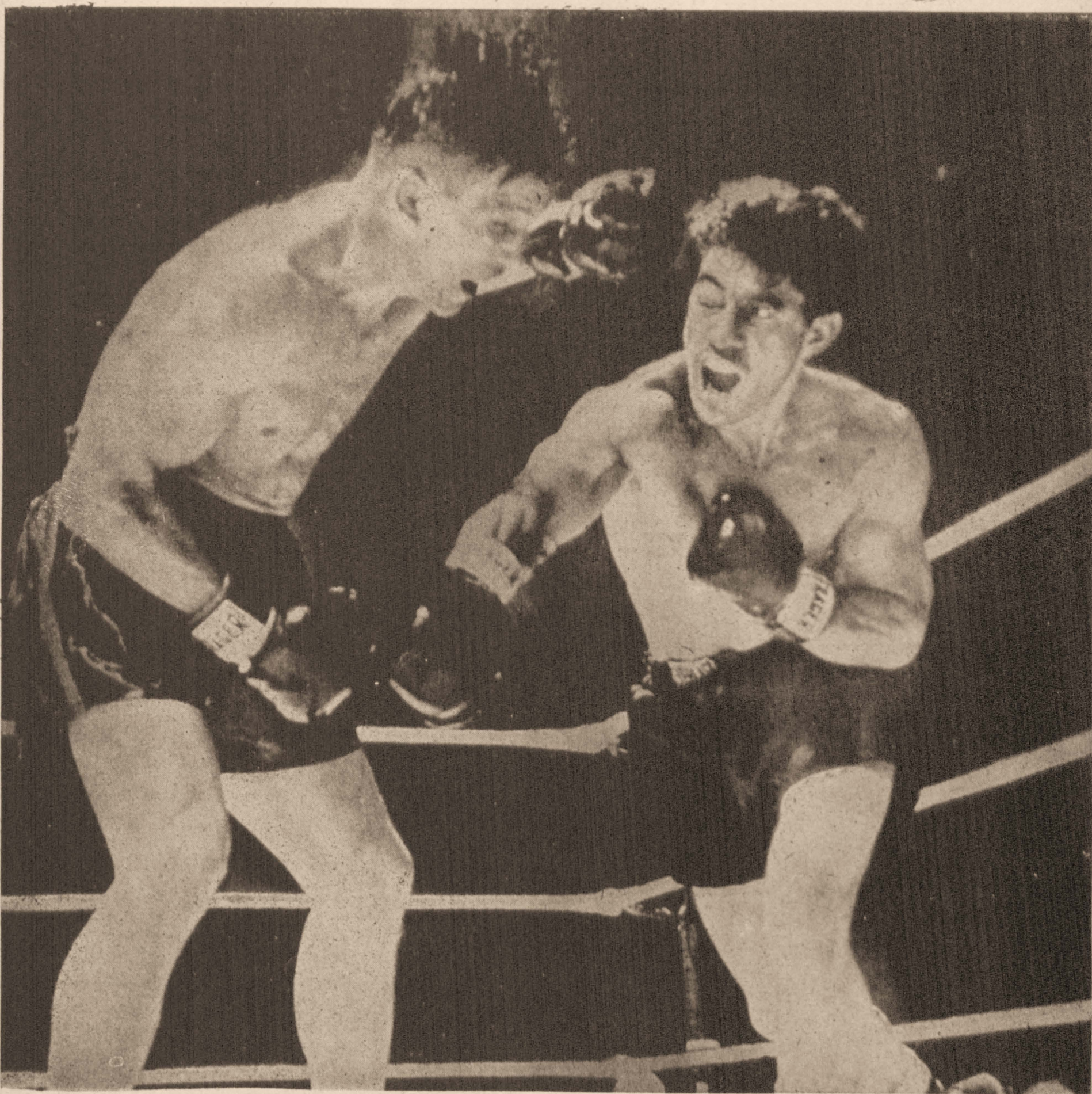

ШУ-ТУ

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ

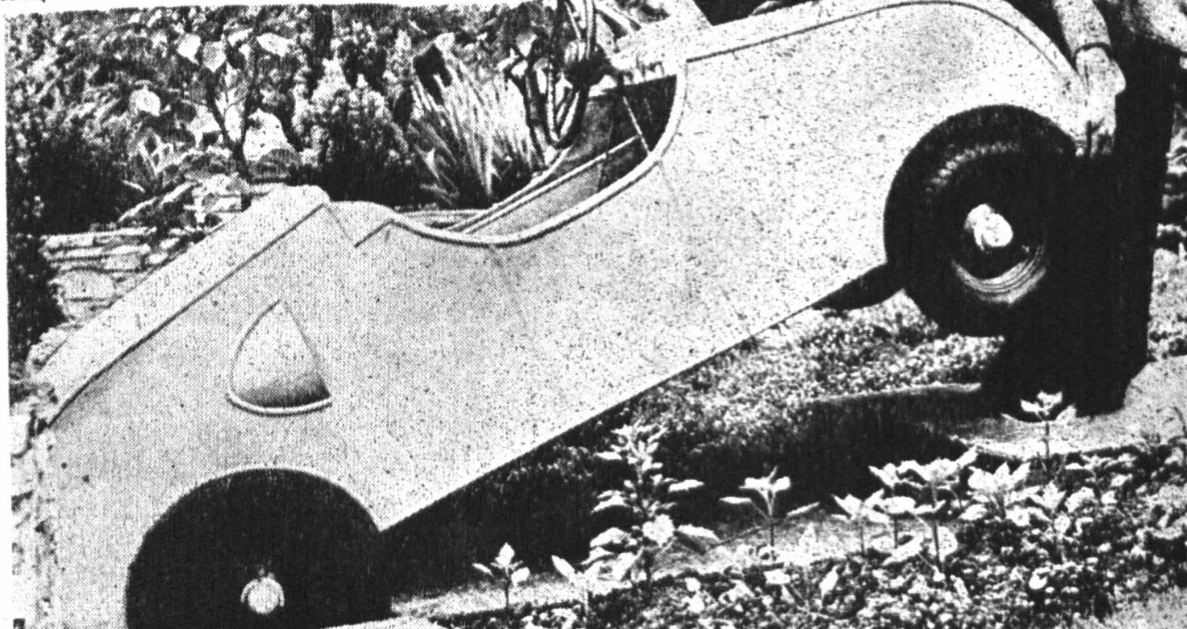

АМЕРИКАНСЬКІ ПАРЛЯМЕНТ І СЕНАТ прийняли новий закон про спадкоємність посади президента США. На випадок смерті президента його посада переходить до голови парламенту, бо віцепрезидента немає. На фото вгорі: депутати парламенту вітають його голову Джозефа Мартіна (посередині) з можливістю стати президентом.

СПЕЦІАЛЬНИЙ ПРЕДСТАВНИК президента Трумена др. Едвард К. Ейчесон прибув до Берліну з завданням з'ясувати можливість постачання західним зонам Німеччини харчових продуктів з північно-європейських країн. На фото посередині: п. Ейчесон (праворуч) і голова з'єднаного англо-американського контрольного уряду для німецького рибальства п. Джонстон.

ВЕЛИКИЙ АНГЛІЙСЬКИЙ артист Лоренс Олів'єр переведений у стан лордів. Він з'явився 28. VI. 47 р. за абетковим списком нових англійських шляхтичів і був, за його словами, досить знервований, бо йому «бракувало для церемонії потрібних репетицій». На фото: сер Лоренс Олів'єр з дружиною, артисткою Вівіан Лей, тепер леді Олів'єр, після святкової церемонії. Олів'єр зафарбувався під блондина для своєї нової ролі Гамлета. (Фото внизу, ліворуч)

АНГЛІЄЦЬ РАЛФ АРТУР сконструював ідеальне маленьке авто. Ця мініатюрка устаткована мотором, потужністю на $2\frac{1}{4}$ механічної сили. Авто спроможне пройти 110 км. з максимальною швидкістю 50 км. на годину. На фото праворуч: конструктор Ралф Артур піднімає своє авто, мов дитячий візок, по сходах до свого приміщення. (Фото ДБ)

ПУ-ГУ

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ТИЖНЕВИЙ ЖУРНАЛ

3. серпня 1947 р.

№ 22

У ЦЬОМУ ЧИСЛІ:

ПЕРШИЙ КОНГРЕС «ОМ»	стор. 3
МОВА І РАСА — П. Ковалів	4
ПЕРЕГРУПУВАННЯ КРАЙНІХ ЛІВІХ У ФРАНЦІЇ	4
УТОРСЬКІ ПОЛІТИЧНІ СИЛИ — О. Михайлович	5
МОНАКО — Е. де Песлуан	6
ЙОГО ІМ'ЯМ — М. Янішевський, К. Яворський	8
»ДОКИ РІДНИЙ КРАЙ ЄГИПТОМ БУДЕ?» — П. Оксаненко	12
АНДРІЙ ГАРАСЕВИЧ	12
ХРУЩ — В. Гай	13
ФАБРИКА МАЙБУТНЬОГО	14
У МАЙСТЕРНІ МИСТЦЯ — В. К.	14
РОЗВАГИ	15

НА ОБКЛАДИНЦІ — в Чикаго чемпіон Граціано (праворуч) переміг Тоні Зейла.

*

»Пу-Гу« виходить щотижня. Ціна окремого числа 3 н. м. Передплата — 12 н. м. місячно, на 3 м-ці — 36 н. м. — Передплату приймає видавництво »Пу-Гу« та усі поштові уряди і всі листоноші американської та британської зон.

Видавець і головний редактор —

ВОЛ. ЧАРНЕЦЬКИЙ.

*

Адреса редакції та видавництва: Augsburg, Bismarckstraße 13 П. Verlag „Pu-Hu“. Telefon 8885

*

Published under D. P. Publications License US-E-4, OMGB. Information Control Division.

Klischee: Behnsen & Co., Augsburg.

Druck: H. Mühlberger, Augsburg. — 8. 47.

Перший Конгрес Об'єднаних Мистецтв

У Берхтесгадені 12-13 липня відбувся Перший Конгрес 4-ох мистецьких організацій: «МУР», «ОМУС», «ОУМ», «УСОМ». Конгрес мистців одностайно ухвалив створити єдину надрядну організацію українських мистців «Об'єднані Мистецтва». Затверджено статут організації «ОМ» і обрано керівний орган — Раду на чолі з президентом Уласом Самчуком та заступником президента В. Блавацьким.

Письменники, драматурги й актори, малярі, композитори й музики ухвалили виступати єдиним мистецьким фронтом у боротьбі за мистецькі й суспільні ідеали українського народу.

На фото ми подаємо: вгорі — президія конгресу; ліворуч: проф. В. Оленський, далі дир. В. Блавацький та проф. Ю. Шерех. Праворуч — доповідачі Е. Козак та І. Костецький

Мистецтво і доба

(З промови на Конгресі Об'єднаних Мистецтв)

Говоримо про орієнтацію на Європу, так давайте ж орієнтуватися на живу Європу, а не ту, що бачимо в музеях.

Доки будемо орієнтуватися на цю музейну Європу, будемо завжди відставати від Європи живої.

Коли наслідувати, то наслідувати сучасну Європу.

Наше хронічне відставання від Європи — приблизно дистанція на 30 років — це тільки вияв постійного провінціалізму, що ось переслідує нас протягом усього XIX століття.

Ми відстаємо не тільки супроти Європи, ми відстаємо також супроти самих себе. Переважна частина наших дискусій — це ті ж самі дискусії, що були 25—30 років тому. У політиці ми ще суперечимо — чи гетьманська держава була українською державою чи ні. У мистецтві для нас усе це проблема — Хвильовий. Я його не здаю в архів і не зневажаю. Але, панове, починати тепер дискусію про те, що було у 25—27 роках, це не актуально і не корисно. Так само безконечні дискусії про неокласицизм. Ми увесь час у нашому поточному житті повторюємо або Липинського, або Донцова. Про всі ці речі писати треба для історії й популяризації.

Ми повинні жити й боліти тим, чим живе й боліє світ. Ми — частина світу.

Доба і її відтворення, відповідальність мистця перед своєю добою — це найголовніше у творчості кожного мистця. І ми маємо тут над чим замислитись. У нас часто думають, що ось я жив спокійно 1912 року або 1939 року і нараз прийшли большевики чи німці... Але дасть Бог, це тимчасове, це зміниться; прийде час і все повернеться і буде знов, як по-старому.

Цього ніколи не буде. Ми ніколи не повернемось до старого.

Є в «Гамлеті» слова: «Зірвався світ із завіс». Так само сьогодні. «Зірвався світ із завіс» і ніхто вже на старі завіси його не повісить.

Та система, що панує нині в нашій батьківщині — варварська, дика й жахлива. Так само страшне й потворне те, що ось недавно відбувалося в Німеччині. Але, чи це випадок в історії? Хто може нині дати категоричну відповідь? Чи це не частина тих процесів, що в якомось інших формах відбуваються в цілому світі, процеси зовсім, може, не випадкові.

Ми повинні думати й працювати над пекучими проблемами нашої доби, усвідомити суть, філософію нашої доби.

Канетті говорить, «що всі явища — і большевизм, і нацизм, і фашизм — це муки народження нової доби».

Екзистенціалізм говорить про проблеми нашої доби і тому він живий.

Чи багато людей у нас думають над проблемами нашої доби і прагнуть усвідомити, яка це доба? Чи думають у нас над проблемами сучасності? Так. Народній Малахій — саме той вияв людини, що розгубилася в суперечках дня і шукає з них виходу. Ми знаходимо ці проблеми в повісті Ю. Косача «Еней і життя інших», але на жаль це тільки поодинокі прояви, відокремлені десятками років.

Усвідомивши добу, зрозумівши її, ми можемо голосно поставити наші питання, питання нашого життя і смерті. Українська культура повинна і може виставити свою концепцію розуміння світу й доби. Якщо ми це зробимо, ми вийдемо на широкі шляхи життя, до якого прагнемо. Коли українська культура не скаже свого нового слова, вона загине, принаймні залишиться надалі провінційною культурою.

Якщо будемо мислити категоріями нашої доби і так будемо робити, то українське мистецтво справді стане тим, чим ми його дотепер називаємо і чим воно тільки може ще стати.

І в цьому я вбачаю основну роль організації «Об'єднані Мистецтва».

ПРОФ. Ю. ШЕРЕХ.

МОВА І РАСА

Важко покищо остаточно вирішити питання про залежність між мовою й расою. Потрібні для цього експериментальні дані з фізіології мови в зіставленні з даними расового дослідження певних антропологічних типів. Ми маємо деякі дані, що раса короткоголових відрізняється в артикуляції мовних органів і в творенні звуків від раси довгоголової, але ми не маємо точно перевірених експериментальних даних про якусь залежність спільності мови від однокровності, про залежність мовної родини від антропологічної родини.

Дані загального мовознавства, що їх подає женецький професор Фердинанд Де-Сосюр у своєму «Курсі загальної лінгвістики», вказують на неможливість такої залежності. Германська раса, наприклад, з її чіткими антропологічними ознаками — русаве волосся, подовжений череп, високий зріст та інші, що найбільш досконало виявлена в скандинавському типі, не зовсім відповідає тим прикметам, що має населення, яке розмовляє германськими мовами. Так, наприклад, алемани, що мешкають коло підніжжя Альп, своїм антропологічним типом значно візняються від скандинавів. Звичайно, ми часто зустрічаємося з випадками природного чи силуваного прийняття якогось мови ІІ завойовників; за приклад можуть бути галли, підкорені римлянами, але це всього не з'ясовує. Коли б припустити, що германці підкорили собі стільки народів, то вони все ж не могли б їх цілком поглинути. Отже, однокровність і лінгвістична спільність не мають обов'язкового зв'язку, тобто не залежні одно від одного.

Заперечивши єдність раси й мови, Де-Сосюр проте вбачає органічний зв'язок між мовою й етнізмом. Під цим терміном він розуміє єдність, що ґрунтується на різних взаємовідносинах релігії, цивілізації, спільної оборони тощо, що буває іноді навіть між народами різної раси. Мова найкращий показник етнічної єдності. Це Де-Сосюр стверджує прикладами з давньої Італії, де поряд з латинами зустрічаємо й етрусків. Ніякі інші покази (речові пам'ятки, релігійні обряди тощо) не могли б вести того, про що говорить мова: «Чотирьох рядків етрусського тексту досить, щоб переконатися, що нарід, який говорить цією мовою, в корені відрізняється від тієї етнічної групи, яка говорила по-латинському.»

З цього погляду Де-Сосюр надає мові значення історичного документу того чи іншого народу. Той факт, що індо-європейські мови становлять окрему родину, дає підставу йому робити висновок про якийсь первісний етнізм, що його нащадками є національності, які говорять нині цими мовами.

Ми не можемо покищо говорити про тотожність мовної родини, як національної одиниці, з родиною антропологічною, бо самі факти свідчать про відсутність такої тотожності. Визнати таку тотожність означало б визнати за основу нації антропологічний принцип. покищо дані антропологічної науки доводять, що поняття антропологічної родини значно ширше, ніж поняття родини національної, що будується не на самих тільки фізичних властивостях народу, але й на історичних традиціях його духової культури. Наша арійська раса об'єднує собою численні нації, отже й численні національні мови. І якщо в минулому гіпотетично припускається існування й відповідної до цієї раси аріо-європейської прамови, то тепер ми маємо якраз протилежну картину — значне розгалуження

цієї прамови в зв'язку з розвитком окремих націй з окремими національними мовами. Не виключена річ, що такі розгалуження відбуваються одночасно і в сфері антропологічній, але ці розгалуження не є расовими в широкому розумінні; вони є расовими в вузькому розумінні, маючи етнічний характер (включаючи й фізичні і фізіологічні особливості). Кожна народність аріо-європейської раси має ті чи інші свої природні особливості, психо-фізичні й психологічні риси. Ці окремі риси народу-нації є особливостями великої арійської раси.

Отже, коли ми говоримо, наприклад, про українців, то розуміємо їх як окрему етнічну одиницю, що відрізняється своїми психо-фізичними й фізіологічними особливостями від інших етнічних одиниць — росіян, поляків, болгар, чехів тощо. Це треба брати до уваги і не плутати поняття раси з поняттям етносу. Раса ширше поняття, воно об'єднує собою численні етнічні поняття. Раса об'єднує народи спільної антропологічної родини зі спільною расовою психологією. Але кожний нарід, як етнічно-національна одиниця, має свої спільні для його індивідів психо-фізичні й фізіологічні риси, свої окремі народньо-національні психології, отже й свої окремі національні мови.

На даному етапі розвитку людства расових мов, як таких, не існує. Існують тільки мови національні культурно-розвинених народностей і мови племенні нерозвинених, примітивних народностей. Інша справа, коли йдеться про більші мовні родини, що об'єднують по кілька націй. Такі великі

мовні родини об'єднуються за расовим принципом. Народи іншої крові мають інший психічний склад, отже й іншу мовну систему. Таким чином, в цих випадках можна говорити про расову мовну родину, мовну систему, а не про мову, що означає вузьче поняття. Такими більшими расовими мовними родинами є, напр., індо-європейська й семітська родини, а меншими — романська, германська, слов'янська та інші.

З усього цього приходимо до висновку, що мови в своєму розвитку дедалі більше відходять від расових категорій, наближаючись до категорій етнічних. Основною передумовою такого розвитку мови є розвиток культури і цивілізації. Що вища культура якогось народу, то більша його національна самобутність, то виразніша його національна мова. Це не означає, що розвиток культури й цивілізації може бути тією спільною базою, що веде до асиміляції, до злиття націй. Ні, навпаки, вища культура нації свідчить тільки про більшу самобутність нації, про більший розвиток тих внутрішніх потенціальних сил нації, що ще більше відрізняють націю від нації, ще більше підносять кожен окрему націю на вищий ступінь національної самобутності.

Вільша національна самобутність у жодному разі не суперечить принципам співпраці з іншими націями, а якраз навпаки — ще більше єднає їх як рівноправних, незалежних одна від одної, цілком свідомих своєї національної сили одиниць. Принцип культурної переваги нації над нацією, одної національної мови над іншою, як наслідок політичних утисків, — це той шкідливий принцип, що знижує розвиток обох націй — як підлеглої, так і панівної. «Кожне мовне обмеження, — каже О. Потебня, — це замаха на основний нерв життя цілої нації.»

Проф. П. Ковалів

Перегрупування крайніх лівих у Франції

Раймонд Мілле розглядає в своїй статті («Нувель де Франс») проблему реорганізації крайніх лівих фракцій у Франції.

Диференціація лівих угруповань — це питання уже виринали в зв'язку з страйками 1936 року. Тепер до нього вертаються знову завдяки страйкам, що кілька років тому вибухли проти волі двох великих профспілок, так само проти волі комуністичної й соціалістичної партій.

Раймонд Мілле окреслює новий рух як троцькістський, і зазначає, що його підтримують майже всі прихильники ІV Інтернаціоналу. Число членів цього угруповання (офіційна назва: «Інтернаціонально-комуністична партія») невелике, сотні, а не тисячі. З їхньої преси, що виходить нерегулярно, видно їхні антисталінські тенденції; вони називають праворіжних комуністів союзниками буржуазії й стайколомими, ворогами революції — коротко, рятівниками капіталізму. Члени угруповання — переважно молодь, що брала участь у французькій резистансі (рух опору проти німців).

Кілька місяців тому інше угруповання «крайніх лівих» створило нове робітниче об'єднання — «Національну конфедерацію праці», чи скорочено Ц Н Т Порівнюючи з мільйонною чисельністю членства інших профспілок, це невелика організація — всього 150.000 членів. Ц Н Т керується в своїй діяльності принципом, що профспілка не повинна стояти під впливом якоїсь партії. Головне її завдання — боронити права своїх членів. Це вони розуміють так далеко, що готові підтримувати страйк і тоді, коли він загрожує громадському порядку чи навіть безпеці держави. Зрештою,

ЦНТ бажає державного перевороту на користь режиму, що відповідав би духом «чистому синдикалізму». У Франції цей «чистий синдикалізм» окреслюють звичайно терміном «анархо-синдикалізм».

Крім того, існує третє помітне угруповання крайніх лівих — це «революційна фракція молодих соціалістів». За поведінку під час останніх страйків комітет соціалістичної партії офіційно розпустив цю фракцію.

Раймонд Мілле ставить питання, чи крайні ліві мають змогу розкласти існуючі профспілки та партії? Він стверджує, що в профспілках є елементи, що симпатизують крайнім лівим. Але їх мало, переважна більшість і досі слухняно йде за своїми комуністичними та соціалістичними провідниками.

В гомогенній масі комуністичної партії є групи, незадоволені політикою керівництва. Але далі маніфестацій усередині партії ця опозиція не йде. Зрештою, є дані, що комуністи вже впоралися із цими незадоволеними.

Безперечно, крайні ліві можуть зміцнитися і розвинутися, особливо при умові, що помножаться соціальні конфлікти. Ясно, що тоді й політична шахівниця Франції дуже й дуже зміняться.

Більш правдоподібним здається, що крайні ліві не розвинуться. Такий висновок робить Раймонд Мілле з того, що в сучасний момент комуністи й соціалісти дедалі більше зміцнюють свої позиції в профспілках. Незадоволення робітників затихає в міру того, як зростає їхня платня, і це вибиває ґрунт з-під ніг крайніх лівих.

Подав Ю. В.

Соняшники на Запоріжжі

Угорські політичні сили

У зв'язку з розвитком останніх подій в Угорщині слід схарактеризувати стан у цій країні, почавши від виборів у жовтні 1945 р., як також згадати про становище угорської еміграції.

Без сумніву, вибори в жовтні 1945 р. відбулися в демократичному дусі. Ліви проводили партії, як Ракоші, Вез, Шакасіц, вірили в свою перемогу в цих виборах, як у результат величезної протинацистської пропаганди та большевицької окупації. Большевики теж надіялися на перемогу лівих, комуністів. Проте, всупереч усяким сподіванням, як большевиків, так і угорських комуністів, партія дрібних хліборобів одержала рішучу перемогу. Вона мала за собою 68,4% голосів.

Річ ясна, Москва почала негайно слідство в справі цього неспіху. Пушкін — большевицький посол, обвинувачував червону окупаційну армію та її команданта — генерала Свірідова в неспіхові, що був спричинений численними терористичними акціями та взагалі терористичною поведінкою окупаційної черв. армії. Генерал Свірідов обвинувачував Пушкіна за його дипломатичну поставу.

Партія дрібних хліборобів, мавши переважну більшість, хотіла мати партійний уряд і була проти коаліції. Важко було скласти уряд. За саме міністерство внутрішніх справ сперечалася понад три тижні, бо це міністерство хотіла мати і партія дрібних хліборобів, і комуністи. Врешті на наказ генерала Свірідова створено уряд

коаліції з комуністичним міністром внутрішніх справ. Цей уряд коаліції зазнавав частих криз, а причинами їх були питання влади та персоналу.

Цікава при цьому сама поведінка прем'єра Надь. Висунений від партії дрібних хліборобів він часто втрачав свою самостійність.

Угорська політика ділиться на дві частини: праві — це партія дрібних хліборобів та партія свободи. Ліві партії творять окремі лівий блок: комуністи (Ракоші), соціал-демократи та селянська партія Веза. Ці дві останні партії в суті комуністичні.

Лівий блок (тобто комуністи) намагалися перебрати всю владу ще перед ратифікацією мирного договору або перед евакуацією окупаційної большевицької армії. Для досягнення своєї цілі вони послуговувалися різними методами та підготовляли всякі компромітаційні акції, що мали служити причиною ліквідації партії хліборобів. Вони примушували державних урядовців вступати до комуністичної партії, а в разі спротиву загрожували позбавленням праці, інтернуванням чи просто переслідуванням. Таким чином, ясна річ, число комуністів помножилось.

Партія дрібних хліборобів намагалася й намагається в першу чергу зберегти громадську національну лінію та взагалі рятувати Угорщину, аж поки закінчиться большевицька окупація. У наслідок великого тиску окупаційної влади й власних кому-

ністів, партія дрібних хліборобів, не була спроможна обороняти своїх членів, а в політичній лінії була змушена робити некорисні концесії. Часто траплялося, що поліція арештовувала визначніших членів партії, що брали участь на партійних зборах; їх обвинувачено пізніше у фашистській поведінці. Коли зважити, що офіцерами поліції стали комуністи чи емігранти, стає ясно, що партія була проти такого насилля безсилою. Лише 40% залишилося старих поліцистів, та й їх погляди змінюються під впливом духовости нових, що становлять 60%. Угорська поліція — це сліпе знаряддя комуністичної партії й виконує її волю сліпо.

Міністри й представники партії дрібних хліборобів чесні в своїх ділах, тоді коли Ракоші — провідник комуністичної партії, Райк — міністр внутрішніх справ, Геро — міністр господарства, мають за собою московську школу. Всяку здорову ініціативу партії дрібних хліборобів паралізують комуністи та большевики своїми наказами, що ніколи не приходять на письмі, а лише усно.

Справді свідомі та здорові національно сили пробували об'єднатися в один блок, але це не вдалося; створений «клядестін» викрито та зліквідовано як «Горті-комплекс», чи пак «реакційний».

Партія дрібних хліборобів загалом наставлена проти большевизму. Секретаря партії — Ковач-Беля — зліквідували самі большевики. Про прем'єра Надь кажуть, що він не може позбутися свого селянського характеру та почуття меншеварти й страху супроти т. зв. «панів». За державного секретаря прем'єра став накинений йому Стефан Вальог, незвичайно освічена людина, до того ж ще приятель Ворошилова і держиться московської лінії.

Соціал-демократична партія. Арпад Шакасіц — комуніст, але разом він — офіційний провідник партії. Маленька її частина, англійської орієнтації, чинить слабкий опір усяким протинаціональним зазіханням. Ця партія має доволі гарне минуле, але тепер втрачає самостійність, стає цілком комуністичною, а тим самим втрачає й свою вагу.

Комуністична партія. Шефами цієї партії стало 5 осіб, — п'ятичленна група. Тепер в Угорщині виконується лише те, що схвалить ці 5 людей. Ця п'ятка: Матіє Ракоші, Цольтан Вез, Ернест Геро, Йозеф Ревай і Габріель Петер. Цольтан Вез — господарський диктатор Угорщини та секретар найвищої господарської ради. До цієї групи належить ще Райк, міністр внутр. справ.

Національна селянська партія. Її шефом став комуніст Петер Вез, що спричинив розлам партії. Мала частина на чолі з Коваксом Імре, що була наставлена проти большевицько, вийшла з партії.

Партія свободи постала під тиском лівих, Дезідер Сулюк вийшов разом із 19-ма іншими визначними членами-послами з партії дрібних хліборобів та створив нову партію свободи з виключно протибольшевицькою, громадсько-національною програмою. Ця партія видає часопис «Гольнап» («Ранок»). Його часом закривають.

Всі угорці, так у Мадярищині, як і на еміграції, покладають велику надію на кардинала Міндшенті, що єдиний, на їх думку, міг би вивести угорську націю з її гіркого становища!

З такої дуже загальної характеристики стану в Угорщині легше зрозуміти цей удар з боку комуністів, плянований та підготовлений усякими акціями. Президент Трумен цілком слушно назвав цей удар актом насильства.

Олександр Михайлович

Рідкий своєю красою «Князівський порт» мі ж Монако і Монте-Карло частіше відвідують яхти мандрівників, ніж торговельні судна.

МОНАКО - знайдений рай

Прибувши до цієї держави, що не має ні кордонів, ні фортець, за винятком небагатьох тих, що їх наспіх збудувала Німеччина в кількох пунктах узбережжя під час окупації, мандрівник буває здивований середньовічним виглядом міста. В цьому оточенні здавалося б цілком природним зустріти людину, одягнену в сатинову куртку, атласові штани, черевики з лошачої шкіри й чотирикутний капелюх.

— Пам'ятайте, що ви перебуваєте в місті кватроченто! — сказав мені вчора приятель.

Так, це місто кватроченто! Шкода, що гіді й провідники коротко розповідають про народження Монако; про нього більше розповідають легенди й традиції, ніж історія.

Але журналіст не історик, і його фантазія варта хронік або аналізів, якщо тільки не перекручує правди.

Якою цікавою була подорож до Монако 1865 р., коли ще не було залізниць.

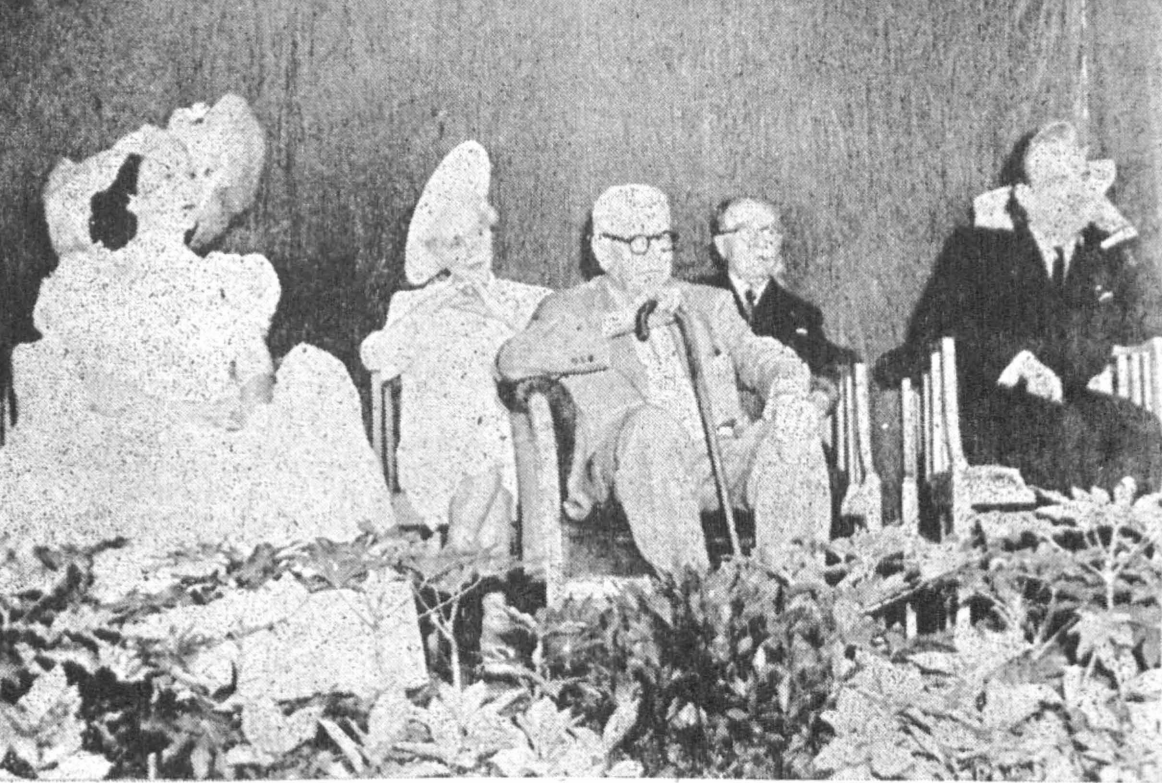
— Уявіть собі — пише Жан Рейно, філософ і сен-сімоніст — три маленькі вулички, вузькі й тіністі, що ведуть від замкової площі до протилежного краю плято, на якому розташоване місто. На схід — закручений шлях, на захід — горбкувата тераса, заросла соснами, кипарисами, безліччю алоє, кактусами й іншими рослинами, що розмножуються тут так швидко, як у нас бур'яни або польові квіти, і покривають навіть схили, надаючи пейзажеві справді африканського вигляду. На певних віддалях одна від одної висувуються плятформи для артилерії та вартівні.

1847—1947! Декорація не змінилась або змінилась так мало, що про зміну можна не згадувати.

Фінікійці використали цю місцевість як чудовий проміжний порт на морському шляху до столиці своєї колонії — Массілії, або Марселю. А що це була одна з рідких

населених місцевостей, вони дали їй грецьку назву «монос ойкон», що значить «ізолюване місце», звідки неписьменні тубільці зробили «монойкос». Галло-римляни переробили цю назву в «Монакус», що значить «Монахи», а середньовічні провансальці, однаково байдужі і до грецької й до латинської мови, дали місцевості остаточну назву «Монако». Герб Монако підтримують ченці, хоч на його території ніколи не було чернечої громади. Але напевно воно завдячує свій розквіт заступництву святого Девота, корсіканського мученика, що його тлінні останки убивці кинули в барку, керовану голубами, а морська течія занесла до Монакської затоки, де їх поховали.

Монакське казино затьмарило славу Спа й Бадену. Фортуна з'явилася до міста й залишилась у вигляді туриста. Хто може, прибувши до Монако, захотіти його по-

Люї II, принц монахський святкує 25-ліття свого правління.

кинути? Де може знайти ця сліпа чарівниця краще місце, щоб плекати мрії всіх тих бездільників, що її оточують?

У відкрите вікно ми бачимо блакитне небо, освітлене сонцем, що його раптово заступають дві маленькі хмари. Ці балерини, що танцюють на небесній блакиті, нагадали мені монахську оперу, відому своїм хореографічним мистецтвом; його досвідченим і впертим основоположником був покійний Роберт Блюм.

В сусідстві з Монте-Карло оперовий оркестр утішає нещасливих гравців на рулет ці грою одного з найкращих інструментальних ансамблів.

— Ми добрі адміністратори і не марнуємо дарів фантастичної богині — каже мені балакучий гід, компенсуючи хиби своєї французької мови мальовничою південною жестикуляцією. Наш збільшений за сто років у тисячу разів бюджет в рівновазі. Так! Сторіччя тому наш прибуток складав 340.000 франків, тепер він перевищує 240 мільйонів. Але ми витрачаємо дуже помірковано, лише 229 мільйонів! Чи знаєте ви другу країну в світі, що може похвалитися таким успіхом? Ми зобов'язані ним вісімнадцятьом національним радникам, що їх призначають дев'яносто виборців допомагати урядові його князівської світлості дбати про добробут нашої маленької країни.

В повітрі весело заграла сурма, і ми дивимось на зміну варті біля позолоченої сонцем брами палацу. Біля величного білого будинка, що домінує над морем з височини стрімкої скелі, мене вражає напис на мурі його засновника князя Альберта Першого:

»Мені подобається боротьба з усіма силами атакованого вітрами моря; вона робить серце гордим і великодушним...«

Полудень. Директора музею, морського капітана Руша немає і нас радо приймає його заступник п. Сірван. Час відвідин не має значення, нас зустрічають тут як старих друзів. Ця ввічлива гостинність могла б служити прикладом багатьом службовцям французьких музеїв, що дивляться на цікавого відвідувача, як на безсоромного нахабу.

»З 1906 року князь Альберт Перший — розповідає п. Сірван — присвятив себе збагаченню цього музею, де він виставив і каталогізував колекції зразків морської фауни, зібраних ним під час мандрівок на князівському судні «Ластівка», а потім на двох його яхтах, що з них кожна мала назву «Принцеса Аліса». Ви маєте тут унікалії світу, що їх основоположник дістав з морських глибин біля Зеленого Рогу, —

від 3.400 до 6.000 метрів. У подорожах князя завжди супроводив маляр, що негайно фіксував вигляд і колір виловлених монстрів ще в сітях. Потім їх клали в наповнені алькоголем склянки. Таким чином, ви знаходите на наших вітринах живу репродукцію цих невідомих тварин...«

У виритому в скелі підземеллі перед здивованим глядачем відкривається акварій із шістдесятьох басейнів, де плавають показні істоти, дивним способом пристосовані до тутешніх умов. Це — кривети, морські їжаки, морські зірки, риби, що зливаються з піском і скелею.

Ось басейн — шпиталь, де лікують хворих тварин, а ось щось подібне до величезного водйомища. Тут відпочивають величезні черепахи. Доводиться розгороджувати їх брилами каміння, бо вони ненавидять одна одну й б'ються між собою, як чудернацькі глядіятори.

Ми сідаємо на «Урядовий Майдані» в автобус і їдемо до Монте-Карло. На одній із соняшних і людних вулиць нашу увагу звертають на себе мелодійні зідхання акордеону. Тут на свіжому повітрі встановлений мікрофон «Радіо Монте-Карло», і одягнутий у ясно-брунатні монахські кольори натовп підхоплює відому арію, сміється, розважається...

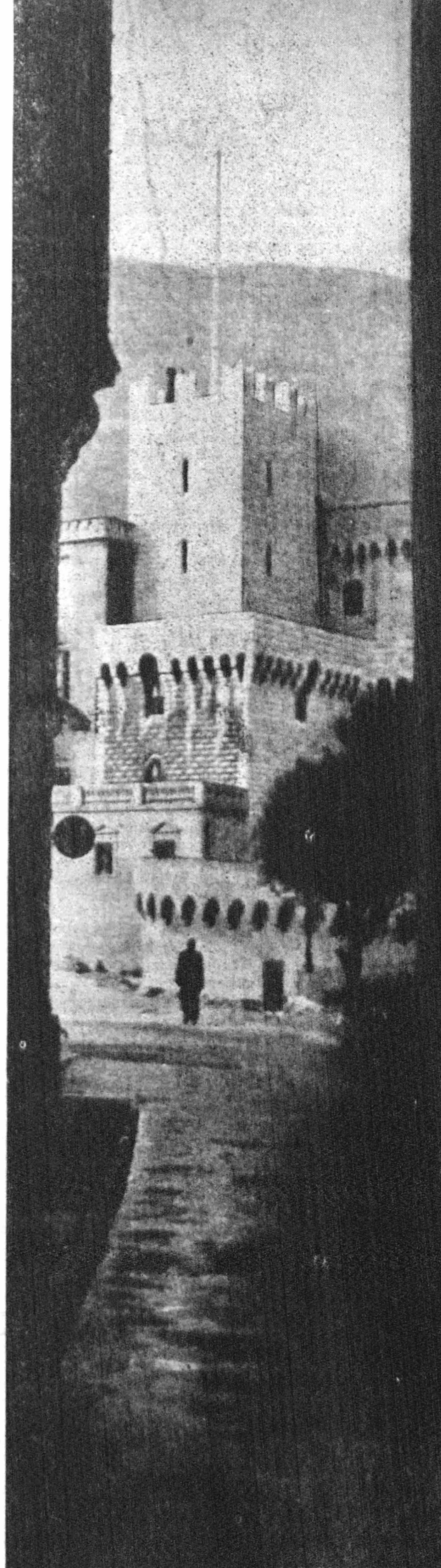
— Мій дорогий, наша станція скоро буде одною з найпопулярніших і найкращих в Європі! Цього 1947 року ми матимемо дві гами коротких хвиль на 48 метрів, 95 і 25 метрів по 25 кіловатів кожна, а до кінця року міць нашої середньої хвилі на 410 метрів досягне 120 кіловатів. Наша радіо-висільня буде встановлена на височині 800 метрів на схилах гори Ангола, а наша антена висітиме на висоті 1.100 метрів! Крім того, ми будемо «Дім-радіо», що буде наймодернішим у світі з своїми студіями, які зможуть рівночасно передавати три різні програми. Чи знаєте ви, що вже тепер наша радіовисільня дає на протязі вісьмох годин щоденну різноманітну програму! Як не працювати весело в такій країні, як наша?

Треба повертатись до вогкого й похмурого Парижу. Але в поїзді стук коліс об рейки присипляє нас ритмічним куплетом: «Мона-ко! Мона-ко. Чи знаєш ти кращу країну...«

Ерве де Песлуан

З „Le Monde illustré“

Одна з монахських вулиць закінчується біля «Майдану Палацу», де в соняшному ореолі стоїть середньовічний замок.

Українське Підгір'я

Південно-західня частина Галичини відгороджена від Карпатської України малоприсутними Карпатськими горами. Там, де ця межа врізається клином на захід, підіймається одна з найбільших височин — Сивуля (2000 м. над рівнем моря). З цієї гори беруть початок багато дрібних струмків, що біля підніжжя її зливаються й утворюють річку Бистрицю, яка впадає в Дністер. Майже вся місцевість, де проходить річка Бистриця та її допливи, належить до Підгір'я, має дуже гарні гірські ландшафти і становить цілком особливу частину території України.

Більша частина її являє собою ряд гірських пасом до 1000 м. заввишки, покритих смерековими й буковими лісами, що, вкриваючи гострі верхів'я гір, надають цій місцевості своєрідного лагідного кольориту.

В густих лісах ще до цього часу збереглися різні дикі звірі, як вепри, олені, дикі кози; навіть карпатський ведмідь «Вуйко» не зрікся своєї батьківщини, хоч уже зустрічається рідко.

Зате вепри почувують себе не зле і часто відвідують селянські володіння й нищать їх посіви.

Надра Підгір'я багаті на сіль, нафту та земляний віск (озокерит). Останній, крім цієї місцевості, ніде більш в Європі не зустрічається. Здобувають його в Дзвінячі й Старуні. До 1914 р. копальня в Дзвінячі видобувала віск для російського Найсвятішого Синоду, що виробляв з нього свічки з великим зиском для себе.

Нафта є на всьому терені Підгір'я. За останні роки з верхніх шарів землі її майже вичерпали, а що є нижче, покищо невідомо. Нафтові терени належали чужоземним фірмам; одна з них, що належала німецькому громадянину Кауфманові, володіла нафтовими джерелами Віткова і мала право на більшість нафтових обширів; їх ще не розробляють. Фірма працювала обережно; до праці не приймала жодного українця — інженера, щоб не виявити своїх таємниць.

За Польщі ліси хижацько використовували різні фірми. Вони багато гір оголили від лісів, і тепер ті місця більше нагадують суворі кам'яні стіни Альп, де немає жодної рослинності. Треба зазначити, що за властивостями гірських ґрунтів, ліси не можна суцільно вирубувати, бо тоді дощі остаточно змивають верхній ґрунт, залишаючи голе каміння. За советського панування в 1939—41 р. ліси вирубували ще з більшим варварством, і тільки світова війна не дозволила остаточно знищити ці єдині на Україні скарби природи.

Населення цієї частини Підгір'я живе в долині річки Бистриці та її допливів: Манявка, Раківець, Солонець, Люблинець і інші. Найбільші населені пункти — це Пороги, Яблінка, Солотвино, Манявка, Старуня й інші. Села ці мальовничо розкидані між горами; взимку до всяких із них досить важко дістатись. Річка Бистриця в дощовий період дуже розливається і через те, що її річище не зрегульоване, завдає великої шкоди селянам.

Населення цілком українське. Воно зберегло в своєму побуті багато архаїчного. Майже кожне село це схоже на сусіднє й має свою власну говірку. Поважні селяни за традицією носять довге волосся, що спадає аж на плечі, довгу до колін білу сорочку і обов'язкові ходяки. Жінки дуже милуються в національних строях, вносячи до них свої підгірські кольорі й смак.

Села мають обмаль господарчої землі, тому там дуже мало сіють збіжжя. В окремих селах збіжжя через гірську височину не проростає як слід, і там селяни плекають лише бараболу. Живуть із скотарства, побічних зарібків і взагалі бідують, особливо весною. За большевизму через різні оподаткування населення ще більше збідніло, утратило більшу частину худоби. Це було причиною того, що в 1942 році населення дуже постраждало від голоду та злиднів. З погляду національного населення свідоме. Місцева інтелігенція зжилася з населенням, любить край і віддано працювала для народу. Після втечі большевиків ця інтелігенція разом із населенням перші на всю Галичину проголосили Самостійну Україну і до кінця війни не губили зв'язку з нашим національним визвольним рухом.

На річці Бистриці

Біля підніжжя гір

Під час відступу німецької армії окремі мадярські частини намагалися зі зброєю в руках перейти через цю територію на Закарпаття, але місцеві частини УПА тут їх роззброювали і окремими частинами під контролем відсилали додому, а зброю залишали для себе.

Гарна природа, гірське повітря цієї місцевості якнайбільше надаються для організації тут різних оздоровних закладів та спортивних товариств, що можливе лише в умовах власної держави. Натомість край руйнується, бо не має господаря, який подбав би про збереження природних багатств для використання їх на добробут Нації. Ліси вирубують. Бистриця міліє й висихає. Все відпадає, як ось руїни Манявського Скиту, в якому, за народними переказами, поховано гетьмана Івана Виговського. Ці руїни ще й тепер нагадують про минулу славу нашої Батьківщини й кличуть до творчої праці всіх тих, хто любить її й бореться за її майбутнє.

Очевидно, в цьому нарисі згадано про невелику частину українського. Підгір'я і то не найкраще. Маємо ще багато інших прекрасних обширів, які рідко можна знайти в Європі. Тому то наша земля споконвіку приваблювала різних загарбників.

Сьогодні на наших землях знову панує ворог. Він із скаженою ненавистю руйнує здобутки нашого життя, нашу культуру й нашу природу. Тут, на чужині, мусимо себе гартувати до боротьби за Рідний Край, щоб стати до помочі тим, що сьогодні там борються.

Треба пам'ятати слова великого Генія, що все гине, але:

Слава не поляже,
Не поляже, а розкаже,
Що діється в світі,
Чия правда, чия кривда
І чий ми діти!...

Україна мусить належати нам і так воно буде. І тоді Українське Підгір'я й самі Гори, як найкращі перлини, будуть знову належати Нації як дарунок за ті жертви, що вона понесла за Волю своєї Батьківщини. Знову зазеленіють гори, по-новому зашумить електрифікована Бистриця, а з Храмів полине хвала Всевишньому за Його справедливість до людей.

А. КУПЧАК

ЙОГО ІМ'ЯМ

Кіно-роман за оригінальним сюжетом і опрацюванням фабули Миколи Янішевського

ЗМІСТ ПОПЕРЕДНІХ РОЗДІЛІВ.

Біля Неаполітанської затоки Гаррі Годнетт, офіцер американської армії зустрічає свою сестру Айріс, що прибула з Америки працювати в УНРРА. Наказ штабу армії розлучає брата з сестрою. Він вилітає з ескадрильєю бомбардувальників. Над Альпами його літак зістрілено, і, поранений, він рятується на легкоспаді. Ганс Тюмель, офіцер гестапо, потрапляє у гірській хижці на пораненого Годнетта, що його таємно доглядають українці-співачка Марія та композитор Микола, які перебувають у німецькій неволі. Гестапівець убиває Годнетта, забирає його документи й чек на мільйонні суми до Швейцарського банку.

Він передягається в американський однострій, а свій одяг і свої гестапівські документи лишає при американцеві. З цими документами американського офіцера переносить до німецького шпиталю, мов би гестапівця. Тюмель тікає до Швейцарії, одержує в банку величезну суму грошей, але його впізнають, і він тікає назад до окупованої Німеччини, видаючи себе за американського офіцера. Напочатку він із своїм денщиком переховується в підземеллі руїн міста Мюнхену.

Щоб легалізувати своє становище, колишній гестапівець Ганс Тюмель пускається на авантюру. Він хоче одружитися з баронесою

Маріанною, колишньою нареченою американського офіцера Гаррі Годнетта. Денщик Сепп Фукс відвідує родину барона.

Він передає Маріанні фальшованого листа від Тюмеля, що видає себе за Годнетта. Маріанна запрошує удаваного Годнетта до себе. Тюмель прибуває до Маріанни в ролі її нареченого. При зустрічі Маріанна відчуває відразу до нареченого, але спогади про перше кохання домінують над непримирними вражіннями. Тюмель вертається в своє підземелля з наміром убити українку-співачку Марію, що знає його особисто й може видати. Марію викрали й привесли до Тюмеля.

»Ви палили села, руйнували міста моєї батьківщини!...«

— Так, дякуючи вам, — гірко відповідає Марія. Глибока образа й обурення, що опанували її, перемагають почуття страху перед смертю, і вона кидає слова важкого обвинувачення в обличчя Тюмелеві.

— Так, дякуючи вам, мільйони людей, потрапили в неволю й гинули в концентраційних таборах! Ви палили села, руйнували міста моєї батьківщини, мертвили мільйони людей. На ваших руках я бачу ще кров мого брата й забитого вами американця Годнетта!

Тюмель здригається й ступає до Марії.

— Чи не вважаєте ви, що мир ще недостатньо збудований і війна не закінчена?

— Кров і злочини — ваша путь. Але ви, наці, прораховались! Вам покищо лишилось оце підземелля, де ви ще намагаєтесь...

— Мовчи! — кричить осканенілий Тюмель. Безстрашна обвинувальна мова Марії розлючує його. — Не вчорашнім рабам судити нас! Ти спокутуєш свої безумні слова, — хапає він Марію. Вона виривається. В руках у Тюмеля лишається клапот, одірваний від сукні. Погляд його спиняється на оголених грудях. Вони хвилюють його й збуджують непереможне бажання заволодіти жертвою. Повільно обминаючи стіл, спочатку праворуч, потім ліворуч, Тюмель намагається схопити Марію, але вона, відгадавши його наміри, спритно тікає.

— Боже, поможи мені! — виривається тяжке зіздання переляканої Марії. — Якщо мені рокована загибель, не допусти до ганьби насильства!

— Що? — зловіщо всміхається, ставши на протилежному боці стола, Тюмель. — »Боже?!« Не врятують ніякі »Боже!...«

Палаючи зеленим вогнем, як у дикого бенгальського kota, його очі пронизують Марію. Погасити той погляд — в цьому порятунок, але як?

На столі серед неприбраних решток їжі Марія бачить тарілку з сіллю. Одна мить — і сіль разючою білою зливою летить межі очі Тюмелеві, що вже хапав її. Випустивши з поля зору Марію, він у нападі осканеніlosti хапає пістоль, і грім пострілів котиться в підземеллі.

— Не втечеш! — кричить, виючи з болю, Тюмель, силкуючись наздогнати її, але Марія вже в дверях; ще мить, і вона вибігає з понурого підземелля...

... Вернувшись у підземелля й побачивши, як дзигою вертиться Тюмель, Фукс злорадно всміхається з насолоди втішною картиною.

— Одне тут пахне порохом.

— Хто тут?

— Це я, Фукс.

— Подай води... та відьма...

— Що трапилось пане, Тюмелю?

— Я ненароком перекинув солянку, і сіль потрапила в очі...

— Якось у нас в Обермюлле трапився подібний випадок...

— Сеппе, дай, прошу, пошвидше води...

— Води? Де ж вода? У нас немає води... Мушу принести, — відповідає Фукс, заглядаючи в відро, до половини виповнене водою.

— Чорт! Вічно води немає...

— Пане Тюмелю, ви ж знаєте, що мене сьогодні не було...

— Фуксе, дорогий! Прощаю тобі всі помилки, якщо ти пошвидше принесеш води.

— Цю ж мить, — заспокоює Фукс і, взявши відро, виходить з підземелля.

— Ох, цей мені Фукс! Неповоротка скотяка... Мов ріже... Проклята українка. За це відправляю на той світ не менше сотні чужинців. Посаджу до в'язниці, не знатимуть звіщо. Я їх... Цей ще тюлень, — реве на Фукса Тюмель, витираючи хусткою очі, — чортячий біль...

Денщик, появившись у дверях з відром води й виструнчившись перед засліпленим Тюмелем, рапортує:

»Ваш наказ виконаний.«

— Швидше давай воду!

Схопивши відро, Тюмель промиває очі.

— Фуксе! Дзеркало, — просить Тюмель. Розглядаючи свої запалені очі, він з тривогою питає: — Друзяко Сеппе, як ти думаєш, — не осліпну?

— Дозвольте доповісти!

— Кинь дурацьку форму!...

— Ось уже шість років ви муштруєте мене додержуватись статуту при будь-яких обставинах, — заперечує Фукс.

— Сеппе, серце мое! Сьогодні зовсім винятковий випадок.

— Ах, так... Сьогодні — зовсім винятковий випадок, — ехидствує Сепп.

— Так що ж там трапилось в Обермюлле?

— Нічого особливого. Наша сусідка, фрау Буттермілх, запідозривши в невірності свого чоловіка, засипала йому сіллю очі. Сказати б, з ревнощів...

— Ну й чим це скінчилось?

— Сусідка була дуже вдоволена. Її чоловік більше ніколи не задивлявся на жінок.

— Але не осліп же він, чорти б його побрали?!

— Так що дозвольте доповісти...

— Та ну?

— Зовсім осліп...

— Осліп?! Сеппе, дорогий, дай ще води...

— Прошу вас...

— Фуксе, бери пістоль, доганяй ту мерзотницю! Вона десь тут у лябіринті.

— Яволь! — відповідає Фукс, підіймаючи на підлозі пістоль і солянку.

— Швидше! Ця проклята баба може знайти якусь вилазку. Фуксе, виконай цей наказ, дам тобі рангу фельдфебеля...

Фукс, не поспішаючи, заладує пістоль і йде в темній лябіринт підземелля. За кілька хвилин бачить ледве освітлену силуету жінки...

Спину Марії, що втікає, намагає тремтячий промінь кишенькового ліхтарика. Оглянувшись, вона бачить силуету незграбного коротконого чоловіка, що наздоганяє її. Перед нею потрібне розгалуження лябіринту.

— Куди? Просто? Праворуч? Ліворуч?

Чоловік з ліхтарем наближається. Марія біжить далі й на мить спинається перед глибокою лійкою від вибуху бомби. В глибині її чути дзюркіт підземної води. Побачивши за кілька метрів від себе переслідувача, Марія кидається в воду й хутко пливе підземною рікою.

Знов нишпорить у підземеллі промінь світла, шукаючи її. Він стрибає по кам'яних склепіннях, опускається вниз і, танцюючи на хвилях, намагає голову Марії, що пливе.

— Боже, невже кінець?! — стогне жінка, поринаючи в воду. Спереду ледь манячить світло вуличних ліхтарів. Виринавши, Марія бачить клаптик синього неба, і їй, як ніколи, до болю закортіло жити. В цьому клаптику неба вона бачить свій дороговказ і, напружуючи всі сили, простує до нього. Щораз ширше розгортається панорама узбережжя і води, що клубочить і розбризкується...

Гонитва на дає Фуксові нічого цікавого. Він зупиняється перед лійкою й відчуває насолоду, пригадуючи випадок з Тюмелем.

— Мов шовковий став. Однак метка жіночка, зброю фау-5 винайшла проти нашого облесника...

— Де вона? — питає, добігаючи Тюмель.

— Не знаю, може, тут сховалась.

— Швидше доганяй, а я шукатиму в лябіринті.

... він вдивляється на ледве освітлену вулицю.

— Там же глибоко!

— Патякати!? Стрибай! — наказує Тюмель, штовхнувши денщика, і незграбне тіло Фукса, плеснувши, поринає в воду. Прискаючи й спльовуючи, Фукс бреде по шию в воду. Перед ним видніє силуета стрункої жінки, обтягнутої прилиплим до тіла одягом.

Ззаду появляється тінь Тюмеля.

— Стріляй! Стріляй хутчіше!

І Фукс, націлившись у вечірне небо над головою Марії, випалює всі набої.

Марія, змахнувши руками, кидається в зеленяво-каламутні води Ізару.

— Я поцілив. Вона вбита! — заявляє Фукс Тюмелєві, коли той підбіг. Вони дивляться на спінєні каламутні води бурхливої річки.

СИМ СЛОНІВ

Розділ п'ятнадцятий

У темно-зелених каламутних водах Ізару відзеркалюються гірлянди ліхтарів. В їх світлі яскріють мідно-червоні дерева парку. Повільно кружляючи в смугах електричного світла, мов рій золотих метеликів, безшелесно спадає й лягає на землю листя.

Осіння ніч тихо підкрадається до міста. Фіалкове смеркання заволікає дерева парку на березі ріки. Зрідка долітають звуки автомобільних сирен та шум трамваїв. Перелітаючи з шумом і гримотінням через висячий міст, освітлені вікна вагонів відбиваються в змиленних водах.

Вздовж мальовничого узбережжя йдуть: молода струнка дівчина в спортовому одязі з тенісною ракеткою на плечі і її супутник — плечистий стрункий юнак. Дівчина закосичує свою голову золотавим листям. Вони сідають на прибережній лавці. Обнявши її, він ніжно цілує її губи. Тишу осіннього вечора роздирають кілька пострілів, що вибухають поблизу. На протилежному березі річки жінка у білому кидається в темно-зелену каламуть Ізару.

— Що, це, Стасю? — злякано запитує дівчина.

Жінка, знемагаючи й широко розкидаючи руками, пливе до берега. Мов з-під землі, знов повторюється кілька пострілів і знов западає зловіща тиша.

— Це не спроста, — озвався юнак, — тут є якийсь злочин. Треба допомогти жінці, Ванда! Бачиш, вона вже зовсім не має сили пливти!

У слабкому відблисків ліхтарів видно, як щораз млявіше гребуть знесилені руки і щораз глибше йде в зеленій воді обтяжене тіло жінки.

— Допоможи, допоможи їй, Стасю! — спонукає його схвильована Ванда.

В ту ж мить мускулясте бронзове тіло Стаса з шумом і бризками розтинає каламутні води. Ще один помах, і дужа Стасєва рука хапає за коси Марію, що потопає. За кілька хвилин її знепритомніле тіло на зеленій траві берега. Стась і Ванда намагаються очутити Марію.

— Галло! Галло! Негайна допомога! Негайно карету! — викликає Стась телефоном. На березі Ізару лежить винесена з води дівчина.

Завиваючи, мчить авто негайної допомоги й зупиняється перед Стасєм, що вибіг назустріч.

Лікар дає першу допомогу.

— Де я? — ледве чутно питає Марія.

— Заспокойтеся, ви в безпеці, — заспокоює Ванда.

— Чужоземка? — питає лікар.

— Українка, — відповідає Стась. Марію несуть на ношах до авта. Лікар сідає на своєму місці біля слабої, з ним — Ванда.

— До шпиталю УНРРА, — наказує Стась, сідаючи біля шофера. Авто, посилюючи швидкість, мчить вулицями міста.

... Ніч. Микола нервово ходить з кутка в куток по невеликій кімнаті. На нічному столику стрілка будильника наближається до трьох.

— Як я міг розминутися з Марією? Невже що трапилось? Де ж вона? — Молодий композитор, ламаючи голову в здогадах і щораз дужче хвилюючись, розмовляє сам з собою. Підійшовши до вікна, він вдивляється на ледве освітлену єдиним ліхтарем вулицю.

— Де ж ти, Маріє?

Короткий дзвоник розбиває тишу раннього ранку.

— Нарешті! — виривається полегшене зіздання. Микола поспішає відчинити двері й розчаровано дивиться на незнайомого бльондина. Це — Стась.

— Чи тут живе пан Степовий?

— Так, це я.

— З вашою дружиною сталось нещастя. Вона в шпиталі й просить вас одвідати її. Дорогою я розкажу все . . .

М'яке світло молочних пляфонів освітлює палату в шпиталі. Зблідла Марія лежить біля відчиненого вікна. На столику яскравою плямою горять осінні жоржини. Потерпіла розповідає Миколі про подію:

». . . утративши надію наздогнати, він почав стріляти. Передо мною шумів Ізар, а потім . . .

— Я почну розшук цього ліговиська. Не хвилюйся, люба. Я рад, що все гаразд скінчилось . . .

— Час одвідин минув. Почнеться лікарський огляд, — нагадує сестра.

— До завтра, люба, — прощається Микола.

Марія ніжним поглядом провожає його.

«Це врятована потопельниця», — доповідає лікар.

В палату заходить Айріс разом із трьома лікарями. Вона оглядає палату, співчутливо розпитує хворих. Марія вдивляється в прекрасне обличчя молодої американки. Воно здається їй знайомим, десь баченим.

— Де я вас зустрічала? — шепоче Марія, пригадуючи. Айріс зупиняється перед ліжком Марії.

— Це врятована потопельниця, — доповідає лікар.

(Продовження в наступному числі)

»І доки рідний край Єгиптом буде?«

(До 34-ліття з дня смерті Лесі Українки)

»Що дасть нам силу?«
Леся Українка.

Громадсько-політична проблематика, ідейний зміст поезії Лесі Українки... Чи є в нашій поезії щось актуальніше, злободенніше для нашої дійсності? Чи картини »Вавилонського полону« не нагадують нашого життя? Чи чужий для нас голос співаця Єлеазара?

Як справедливо зазначає М. Євшан, Леся Українка, вглиблюючись у душу старинного грека чи гебрея, думала про Україну, серцем була при нас, писала навіть про наш час і наші обставини. Зображуючи прострацію, розорат, духову розтіч та рабство гебреїв »над вавилонськими ріками«, Леся Українка відгукувалась на прокляті проблеми українського життя. У кінцевих рядках своєї поезії »І ти колись боролась« Леся Українка сама розкриває символіку своїх драматичних поем про вавилонський полон. Як на світлий історичний приклад правдивості цього гасла поетка вказує на переможне повстання українського народу під проводом гетьмана Богдана Хмельницького; воно мало успіх завдяки тому, що

»Брати братів пізнали і з'єднались«.

Отже єднання і спільна боротьба — це шлях до визволення з неволі й рабства.

Поетка рішуче відкидає опортунізм, угодовство, в яскравих образах показуючи шкідливість його для національної справи. Представник козацької старшини Степан (»Бояриня«) їде в Москву служити цареві, бо вважає, що на урядовій посаді в Москві зможе служити українському народові, »служити родині, вірі, помагати, хоч здалека, пригнобленим братам, єднаючи для них цареву ласку«. Але на ділі виявилось, що цей опортунізм був рівнозначним національній зраді. Степанова »мирна політика« зазнає гострого осуду:

»Боялися розливу крові, а не подумали,
що буде, як утихомириться«. Ось наслідки цього утихомиріння:

»... Зломилась воля,

Україна лягла Москві під ноги...«

Засуджує поетка і Нерісу (»Оргія«) за те, що вона своїм мистецтвом їде служити переможцям-ворогам.

В образі зневіреного втомленого лицаря (»Осінь казка«), що не хоче йти на боротьбу, Леся Українка засуджує зрадництво й опортунізм тієї частини української інтелігенції, що зазнавши репресій, злякалась і пішла шляхом відступу, угодовства й зради.

Образові опортуністів Леся Українка протиставить гордих нащадків Прометея — непримиренних і безкомпромісових борців-революціонерів. Степанові протиставить його дружину Оксану. Нерісі протиставить гордого Антея, що, не витримавши ганьби, вбиває дружину, а сам накладає на себе руки. »Топтати рідних лаврів я не хочу!« —

Каже він. — »Трюмфи в Римі — то для мене ганьба.«

Антея воліє краще вмерти, але не стати зрадником свого народу, своїх переконань. З великим захопленням Леся Українка оспівує героїзм і мужність вірних синів України, що гинули в нерівній боротьбі або знаходили смутну долю:

Вигнання, муки, нерозривні пута,
Дочасну смерть у дикій самотині.

Образ безстрашного борця за волю свого народу показує поетка в героїчній постаті дівчини (»Грیشниця«).

Вона була при зброї: у руках
Був заступ гострий, а в кишені куля,
Набитая знадобом розривним.

Тяжко поранену дівчину забрали вороги,
її чекає смертна кара, проте вона не кається:
Дарма! Нехай умру, та думка не умре!

Дівчина-повстанка розуміє вагу самопожертви в боротьбі:

Наша смерть

Научить інших, як їм треба жити!

Кожна боротьба зв'язана не тільки з жертвами, а й поразками. Чи ж треба припиняти боротьбу, коли ворог переміг, чи треба тоді складати зброю й коритися ворогові? Відповідь на це є в поемі Лесі Українки »Роберт Брюс«. Шість років шотландські повстанці зазнавали поразки в боротьбі за самостійну, незалежну Шотля-

Леся Українка

ндію (в XIII—XIV ст), і кінець-кінцем український народ скорився чужинцям. Провідники повстанців на чолі з своїм ватажком Робертом Брюсом тікають за океан. На безплідному березі моря у рибальській убогій хатині сидить Роберт Брюс, чекаючи корабля, що одвезе його далеко від рідної землі в чужу чужину. І раптом погляд Брюса падає на стіну: там плете свою павутину павук; шість разів він зривається й падає, але на сьомий раз доводить своєю працею до успішного кінця. І схопився з свого місця Роберт Брюс. Наполегливість павука його вразила. — »На Батьківщину! До зброї!« — лунає заклик ватажка. І на сьомий раз несподіваним і рішучим ударом розбивають повстанці свого ворога, здобувають блискучу перемогу.

Не коритись ворогові, не зневірюватись, не падати духом після поразки, а знову готувати свої сили і знову бити ворога, не припиняти боротьбу до кінцевої перемоги над ворогом — така основна ідея твору, така

повчальна наука сучасним і майбутнім поколінням борців за незалежність українського народу. Девіза поетки:

»Убий — не здамся!«

У першому розділі твору »Що дасть нам силу« Леся Українка в символічних образах (на основі євгелієвої легенди) висловлює свою віру: силу нам дасть національна свідомість, свідомість нашого морального обов'язку перед Нацією. Дух в людини міцніший від тіла, дух може перемогти тіло, його втому, коли перед людиною стоїть справа виконання певного морального обов'язку. Ця свідомість і непоборна сила морального обов'язку перед своєю батьківщиною дасть нам силу боротися в найтяжчих і найнесприятливіших умовах, боротися й здобувати перемогу! Конечною ж передумовою цієї перемоги стає активна, безкомпромісова, наполеглива, беззастанна й жертвна боротьба українського народу. І до цієї боротьби закликає великої поетки звернутий і до нашого теперішнього покоління, і до нашої теперішньої еміграції:

Борись і добувайся Батьківщини,
бо прийдеться загинути у вигнанні
чужою-чуженицею в неславі!

»Одинокий мужчина на всю новочасну Україну«, — казав Франко про Лесю Українку. Ця думка лишається актуальною й тепер.

П. ОКСАНЕНКО

Андрій Гарасевич!

З глибоким сумом повідомляємо про трагічну смерть молодого поета Андрія Гарасевича.

Андрій Михайлович Гарасевич походить із старого шляхетського роду, його предки — відомі українські патріоти — свого часу відіграли значну роль в історії Галичини.

Народився Андрій Гарасевич 13 серпня 1917 р. В 1936 р. скінчив гімназію в Ужгороді. Потім переїжджає до Праги, студіює в університеті, наполегливо працює над власними творами. Українська громадськість уже знає його, як здібного поета: Гарасевич друкується в періодичній пресі (журнали »Наступ«, »Проблем« тощо).

В 1941 році виходить його книга »Сонети«. Особливим успіхом у читачів користувалися його героїчні поезії.

Трагічна смерть, що спіткала його 26 липня 1947 р. в горах Берхтесгадену, після того, як Гарасевич осягнув найвищу вершину, вирвала з найших рядів талановитого письменника, щиро побратима і всебічно обдаровану людину.

Схилимо низько голову перед світлою постаттю поета Андрія Гарасевича. Пам'ять про нього носитимем вічно в наших серцях!

ЛЕОНІД ПОЛТАВА,
ІВАН МАНИЛО,
ВОЛ. РУСАЛЬСЬКИЙ,
ЮРІЙ БАЛКО.

ХРУЩ

(Оповідання)

Під старими липами вони мовчки присіли на лавку. Віра була впевнена, що любить Андрія. Вона по-дружньому поклала йому на плече руку, глянула в очі й тихо сказала: — Андрійку, любий, — я незабаром стану матір'ю...

Він промовчав. Його погляд награвав здивованість. Один за одним понесли спогади про інших дівчат, що їх він знав раніше, ніж Віру. Від двох із них він уже чув таке і радив їм те саме, що й Вірі збирався порадити.

— Ти з чогось недоволеній, любий? — Віра куйовдила його ясні лянні кучері; глянула в лице.

Молодий чоловік пильно розглядав хруща, що ліз садовою доріжкою. Ворожив: якщо заверне хрущ праворуч, вертаюсь до Раїси. У неї чудова кімната, але дуже сварлива стара мати в димчастих окулярах. Коли хрущ поліз простолінійно, пригадав тиху келійку в ЗоІ. А що як ліворуч? Ну що ж, тоді доведеться й далі безнадійно шукати кімнату й жити з Вірою... Я, здається, й також любив...

Одягнуті в твердий панцир лапки шкарматки об пісок. Хрущ ганявся за кузькою й зовсім не помічав, що його поведінка вирішує долю людини. Йому було не до того. Він закусив кузькою й звиваючись доріжкою, шукав іншої. Андрієві думки теж звивалися слідом за хрущем. Повертав хрущ праворуч — людина покірно примиралася з Раїсиною матір'ю; й окуляри яснішали, ставали ясно-рожевими; якщо ж хрущ кидався вздовж доріжки, появлялась неприступна ЗоІ, усміхалась, надила до себе.

Сутінки згуцалися над парком, фіялкової димок черкнув і по них. А хрущ усе бігав; він був схожий на рухому кляксу, а кузьки зливалися з піском.

Пройшла, жваво розмовляючи, невідома пара. Нога дівчини в черевичку на низенькому закаблукові поцілила на хруща, що вирішував Андрієву долю. Андрій і не помітив, куди плазував хрущ у свою передсмертну хвилину. Андрій рвучко повернувся до Віри й зустрів освітлене усмішкою лице; веселі великі очі широко й чесно дивились на нього; жмуток каштанового волосся вибивався з-під простенького білого берета.

— Зроби аборт і пошвидше. Я ще не збираюсь бути батьком сім'ї...

Дівчина здригнулась. Це було таке далеко від того, про що мріяла; так не в'язалося з її уявленням про Андрія.

— Ти вищий і негідник! — гостро відповіла поблідла Віра, підвівшись.

Андрій зник безслідно. Віра й не пробувала довідуватись про нього, намагалась забути про нього, але було тяжко від образ, глибокого розчарування в людині.

Вона бродила в спустілому парку. Було вже холодно, листя пожовкло й безшелесно падало, застеляючи землю. Віра любила старі липи.

Стояли вони незворушливі, спокійні і лютої зими і в розпалі розкішного літа. Багато передумала вона, переоцінила, стала серйознішою. А потім... потім сталися знаменні події в її житті: народилось немовля, а за рік вийшла й заміж.

— Ой і не пропала я без тебе, Андрію, — думала про себе. І колись милий Андрій здавався тепер таким нікчемним, маленьким, паскудненьким.

Й чоловік — проста людина, добрий друг. Вона глибоко поважала його.

Якось у неділю поралася в кухні. Крізь відчинені двері забачила дитину на колінах у свого чоловіка.

Віктор усміхався до малого: о-о-о, який ти! Хлопчисько сміявся, простягав рученята. Віра на пальчиках підійшла й стала за спинкою крісла. Чоловік і син так захопились, що й не помітили її.

По обіді дитина заснула. Віра підійшла до Віктора, глянула променистими радісними очима.

— Що тобі? — Віктор відклав газету, обережно посадив дружину поряд із собою на канапі.

— Я бачила, як ти бавився з малим. Він же тобі чужий... Ти щиро любиш його?

— Як же не любити! Він гарний хлопчисько. Не будемо більше про це говорити!.. Ми повинні виховати гарну людину. Віра щиро й міцно поцілувала чоловіка.

На людній вулиці великого міста неждана зустріч.

— Андрій! Яким вітром!?

— Віктор?! От несподіванка?! Розкажуй про себе.

— Працюю тут, живу з родиною. Років з чотири вже, як ми розлучились. Як і в тебе наміри в нашому місті?

— Думаю влаштуватись на працю... А як летить час...

— Так, час мчить, і ніщо не спинить його... Але я не можу нарікати, ці чотири роки я прожив непогано, коли хочеш знати... А ти як живеш? — запитав Віктор.

— Бачу, бачу — маеш успіх, — і Андрій скося позирнув на свій до блиску витертий френч, потім на добре пошите убрання старого друга. — А я парубкуку. Правда, були різні скороминущі захоплення, та, признатись, набридло все це. Якось безплідно пролетіли молоді роки...

— Ходім, ходім до мене, побалакаємо. Можеш зупинитися в мене, допоможу влаштуватись на працю, до речі познайомлю з дружиною... Вона в мене кебетлива і чудовий, чулий друг...

Віктор узяв об руку Андрія. Ішли сквером, споминаючи події минулих літ, повіті серпанком часу і через це якісь кращі; розпитували один одного про спільних друзів, знайомих. Іти довелося недовго.

Увійшли в простору, світлу квартиру з серпанковими фіранками, етажеркою з акуратно викладеними книгами. Сила квітів, зі смаком розташовані меблі й яркі соняшні відлиски робили кімнату веселою й життєрадісною.

Над килимом Андрій побачив прекрасну кольорову фотографію молодої пари з гарним хлопчиком у синій матросці.

Де він бачив це, таке до болю знайоме лице цієї жінки?

В кімнату зайшла, усміхаючись до Віктора, молода жінка. Глянула на Андрія, і темна хмарина від погаслої усмішки набігла на її лице. Усмішка погасла.

Читайте, передплачуйте

»ПУ-ГУ«

— Знайомся, Андрію! Дружина! А це, Віруню, мій давній шкільний товариш. Після довгої розлуки він знов у нашому місті і буде тут працювати.

Віра ледве глянула на Андрія, подала кінчики пальців; гримаса відрази лишилась на зморшках міцно стиснутих губ.

— Навіщо Віктор привів його? А втім він же нічого на знає, — подумала вона.

— Віруню, зготуй нам перекусити. Я збігаю, принесу вина заради такої нагоди.

— Ти, Андрійку, посидь, будьласка, з нашим малим!

Віктор і Віра вийшли. Зніжковий Андрій став біля столу, не смівши сісти.

З канапи здивовано оглядав незнайомого дядю трирічний гарнісінький русявий хлопчик, обкладаний іграшками.

— Чому той трісклятий хрущ не поліз тоді ліворуч! — задрісно подумав Андрій, — що мені вадило створити такий затишок? А може б... — Він підійшов до хлопчика уважно поглянув на нього. В ньому прокинулось почуття власника; раптом закортіло схопити в обійми усміхнену дитину й голосно крикнути: найшов я свого сина...

Андрій простяг руку й, усміхнувшись, несміливо попросив:

«Дай мені цю іграшку».

Хлопчик відсунув пухкенькою ручкою замученого плюшового ведмедика й непривільно відмовив:

— Не можна чужим дядям.

Мов заскочений зневацька злодожка, Андрій позадкував до столу, хутко накладав на шматку паперу якусь безладне вибачення, мовляв, поспішає на поїзд, і миттю вийшов.

Хлопчикові здавалось, він навіть певний був, що дядько в чорному вигелів у вікно.

Коли вернувся татко з мамомою, під стелею задержувато гудів великий димиль, а хлопчик усе ще дивився на відчинене вікно й по-дитячому серйозно спитав: «То дядько чи хрущ?...

ВОЛОДИМИР ГАЙ

Добрий початок

Свого часу був опублікований заклик до охорони й опіки мого українця, що загинули на чужині. Але ще до появи цього заклику, в маленькому швабському містечку Швабмонхен розпочалася праця в цій важливій національній справі. З ініціативи члена тутешньої малої української громади п. сотника Мироненка були зібрані гроші, будівельні матеріали, складено проєкт: великий мармуровий хрест на бетонних постаменті, величний у своїй монументальній, суворій простоті.

В неділю, 20. липня відбулося урочисте освячення хреста. Після служби Вождь в каплиці за участю греко-католицького священника учасники пішли до цвинтаря, де православний священник відправив молебен. Були присутні українці з усіх навколишніх сіл, пластуни з Аугсбургу, що стояли під час церемонії на почесній варті коло пам'ятника, та представники місцевої влади.

В своєму слові, що справило велике враження, священник підкресляв потребу опіки над місцями останнього упокоєння загиблих братів та вказав, що смерть їх закликає живих до продовження боротьби, до любови й самопожертви, до праці й творчості.

Будемо сподіватися, що ці слова знайдуть відгук у серцях нашої еміграції і за прикладом Швабмонхену підуть інші міста, і не залишаться забутою жодна українська могила.

А. Іванченко

Фабрика майбутнього

Е. В. Лідер та Дж. Дж. Бравн.

Елементи, потрібні для будови цілком автоматичної фабрики, сучасна індустрія може легко сконструювати. Що таку фабрику оплачується будувати, доказують військові хемічні фабрики, рафінерії нафти, фабрики для переробки гуми та урану, які вже тепер великою мірою автоматизовані.

Уявіть собі фабрику, що чистою, просторістю та безперервністю праці нагадує гідроелектривню. Людей майже не видно. Тільки тут і там з'являється кілька інженерів, техніків чи монтерів, глянуть на скалі вимірних приладів і поворотом умичака чи потиском важеля внесуть відповідні поправки в працю машин. Решта робиться само собою. Рухомі бинди конвейера підносять сировину; автоматизовані контрольні апарати перевіряють її якість. Сировина переробляється машинами; потім потрапляє на конвейер монтажний, все це контролюється з одного центрального пункту. Нарешті автоматичні пакувальні машини переймають готову продукцію: радіоприлади, трактори, холодильні шафи, ручки-самописки, карбуратори для авт, гелікоптери... все, чого душа бажає.

Досі орієнтувалися в промисловості більше на виріб, ніж на виробничий процес. Це приводило до негосподарської спеціалізації.

Автори проекту майбутньої фабрики у першу чергу звертають увагу на виробничий процес. Це теж приводить до спеціалізації, часом навіть складнішої, ніж сучасна, але ця спеціалізація зовсім іншого порядку.

ТРИ КЛАСИ МАШИН

Машини, що будуть потрібні при будові цілком автоматизованої фабрики, вже тепер існують (в основних рисах). Їх буде такі три класи: 1. машини, що дають і одержують «інформації»; 2. машини, що ці інформації збирають, порівнюють і згідно з ними керують виробничою апаратурою; 3. машини, що обробляють сировину й півфабрикати.

Машини першої класи відповідають людським органам чуття: зорові, нюхові, смакові, дотикові. Вони здатні й до складніших процесів, як процес думання чи пам'яті. Така апаратура використовує електронні лампи.

Машини другого типу побудовані так, що на основі «інформації» машин першого типу вони відповідно змінюють доплив струму до виробничих машин.

Машини третього типу це ті, що беруть

безпосередню участь у виробничому процесі. Поперше, їхнє завдання транспортувати матеріал: пересувати, обертати, рухати туди й сюди (матеріал може бути твердий, рідкий чи газуватий). Подруге, вони матеріал обробляють, вальцюють, ріжуть, стругають, штампують, монтують, полірують, фарбують і нарешті запаковують готовий виріб.

ФАБРИКА ПРАЦЮЄ

В центрі приміщення стоїть монтажна машина, оточена велетенським колом виробничих машин та машин часткового монтажу. Конвейери несуть до неї з усіх боків окремі деталі та частково змонтовані вузли. Тут до них беруться цілі батареї механічних «рук». Характер праці цих «рук» та обробних машин зумовлюють електричні імпульси, що виходять з апаратів, у які закладено смуги перфорованого паперу. Дірочки на цих смугах пробиті згідно з виробленим інженерами пляном. Вони відповідають способам обробки та її типам. Смуга паперу рівномірно рухається, спеціальний важелець «обмацує» перфорацію й посилає відповідні електричні імпульси до апаратів, що керують працею машин.

Людина на такій фабриці лише визначає характер виробу та слідкує за порядком. Вставляється відповідний сувій перфорованого паперу, техніки закріплюють у машинах потрібні струменти — різці, свердла і т. д., і фабрика працює...

ПЕРЕВОРОТ У ПРОМИСЛОВІСТІ.

Легко бачити переваги, які дає фабрика нового типу. Велика продукційна спроможність, дешеві вироби. Виробничий темп буде більший і рівномірний завдяки відсутності гальмівного фактора-людини. Так само підвищиться якість виробів, бо контрольні апарати працюють точніше, ніж людина.

Для промисловців особливо цінна здатність цих машин до вироблення різноманітних виробів. Скажімо, сьогодні фабрика продукує пилосмоки, завтра вона може випустити мотори для патефонів чи ще щось. Зріст автоматизованої індустрії зродить потребу вишколення цілих армій висококваліфікованих фахівців. Перевишкільні курси, короткий робочий тиждень та інші засоби дозволять зменшити страх переходового періоду — страх перед безробіттям. Коли перебудується вся промисловість, триденний чи навіть дводенний робочий тиждень стає цілковитою реальністю.

(Пер. Ю. Б.)

Мистець-малює М. Шрамченко під час праці

У майстерні мистця

В одному з українських таборів ДП живе й працює мистець-малює М. Шрамченко. У сірому великому триповерховому будинку під самим дахом його кімната. Єдине невеличке вікно виходить на дах. Похила стеля й стінки кімнати... Убога обстановка...

Пів кімнати заставлено рамами з натягнутим полотном, закінченими картинами й портретами.

Я сиджу на манісінському дерев'яному стільці й розмовляю з мистцем, що примостився на ліжку.

— Отак живу й працюю, — каже він.

— Часом хвороба звалює в ліжку, та я не здаюся, полежу трохи та й знову до пензля.

М. Шрамченко працює в галузі портретного малювання, побічно пише пейзажі й натюрморти. За кордоном брав участь у багатьох виставках мистців. Він показує вирізки з чужинських газет, що в них рецензенти прихильно й позитивно оцінюють його портретні роботи, виставлені свого часу в Бреславі й Берліні. Багато з тих робіт загинуло під час війни. За два роки перебування в таборі др. М. Шрамченко виконав велику кількість праць олійного живопису. Просто неймовірним здається, де в цієї хворої людини береться та невчепна енергія?

— Треба працювати для України, — каже М. Шрамченко.

Поточного року М. Шрамченко брав участь в українській мистецькій виставці в Мюнхені та в німецькій у Аугсбурзі. Він має близьке знайомство з чисельними мистцями-чужинцями. Атеље, якщо так можна назвати відгороджений картонним стінами кут в одній із стаян табору, служить місцем праці М. Шрамченкові. Тут же розміщена його постійна мистецька виставка разом із скульптурними працями мистця В. Сім'янцева.

Виставка користується заслуженим признанням у чужинців, що відвідують табір в адміністративних справах чи як гості.

Тепер М. Шрамченко працює над картиною для майбутньої української виставки в Лондоні.

В. К.

ТРІЙНЯТА

В 1923 році Василь Воскуль — українець з Західної України, вміхав з дружиною до Америки. В цій країні, де свобода людини не фраза, а дійсність, він наполегливо працює, будує своє життя. Три роки тому вже немолоде подружжя мало велику радість. Дружина Ганна народила трійнят. Тепер їм по три роки; всі троє дівчатка. Подивіться на цих діток нашого земляка. Порівняйте їх з мільйонами наших малят, що обідрані й голодні гинуть в Україні.

Якось легше стає, коли бачиш українську родину, що в далекій чужій стороні живе без страху потрапити на Сибір і не животіє по таборах ДП. Хай же ростуть українські діти на чужині життєрадісні й міцні, щоб у слухну хвилину прийти на допомогу своїм поневоленим братам.

УСМІШКИ

Цікаве з судівництва

Суддя з лондонської дільниці Гайгент недавно покарав себе карою на 1 фунт стерлінгів за те, що спізнився на працю.

Це не єдиний випадок такого роду. Суддя Донстон зі Штокшовні у Каліфорнії заявив одного дня урочисто: «Суддя Джонстон, вас обвинувачують у тому, що ви неправильно перейшли вулицю. Чи ви признаєтесь у провині?» А що ніхто не заперечував, суддя виніс собі присуд: «звичайна кара за таку провину один долар, але тому, що ви як суддя, повинні знати приписи, — ви заплатите 5 доларів.»

Один поліцейський, знову в Англії, зробив у 1933 р. донесення на себе, що через недогляд загорівся у нього комин. Він мусив вислухати похвали за свою чесність та заплатити 4 шилінги кари. Але найвеселіший із цих правничих випадків трапився, мабуть, у Східній Африці, де перед судом стали два судді, що їхали вночі на самокатках без світла. Один мав засудити другого. Старший судив свого заступника і покарав його грошевою карою на 5 рупій. Пізніше судив заступник свого зверхника, старшого суддю. Він покарав його сумою на 50 рупій, мотивуючи цей присуд тим, що такі порушення бувають взагалі дуже часто,

отже не можна бути в таких випадках вибачливим.

Веселий словник

Шеф: Людина, що приходить швидше, коли ви спізнались, або спізноється, коли ви прийшли рано.

Заробітна платня: Щось, без чого ані з чого не можна вижити.

Кіно: Місце, де люди говорять вам завжди за плечима.

Новинки: Щось, на що жінки кажуть завжди: «Ах! Боже милій!»

Президент: Добре оплачуваний модель на поштові значки.

Жінка: Особа, що сягає по крісло, коли хоче говорити телефоном...

Гольф: Гра, в якій кладеться м'яч діаметром на чотири см. на м'яч з діаметром на 8 тисяч миль. Головне, щоб ударити менший м'яч.

Приятель: Особа, що знає все про вас — і любить усе те, що й ви.

Дерево: Предмет, що може стояти 50 літ на одному місці, а нараз перескочить і стане перед авто, яке веде жінка.

Мовчанка — золото. Тому її так мало.

Проф. Урей, відомий американський фізик, сказав недавно: «Мусимо забезпечити мир, бо в найближчій війні будуть ужиті атомові бомби, а в наступній будуть битися списками.»

Подав С. Д-й.

ОГОЛОШЕННЯ

«Комісія Допомоги Українському Студентству» (КОДУС) повідомляє українське студентство, що засідання в справі устійнення списку стипендіатів на студії, до Бельгії й Голландії вже відбулося й дальших прохань не розглядатиметься. Про призначення стипендії кожний стипендіат буде повідомлений.

Американець Горейс Пентекост виробив новий тип гелікоптера. Літальний інструмент може тягти вантаж до 100 кг. Він може летіти на височині 4000 м. з швидкістю 140—150 км./год.

ЮРІЙ БАЛКО

»ИНЖЕНЕР МАРЧЕНКО«

Фантастична повість

незабаром виходить окремим виданням.
Книга ілюстрована.

Ціна 7 н. м.

Замовлення приймає видавництво
»Пу-Гу«.

Кольпортерам опуст.
Наклад обмежений!

Передплачуйте »Пу-Гу«!

Передплату приймають усі поштові уряди і всі листоноші американської і британської зон.

Можна також пересилати передплату на адресу Видавництва.
З французької зони передплату приймає тільки Видавництво.

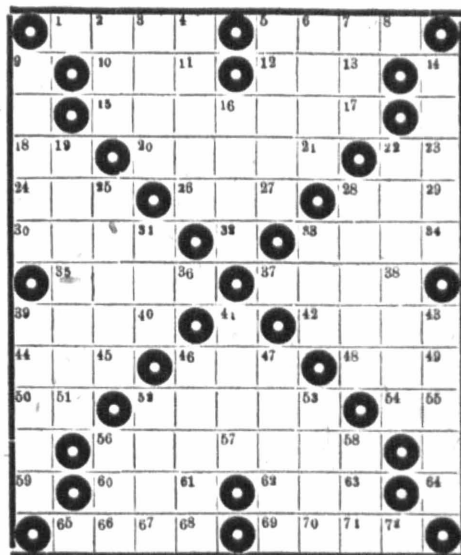
ВИДАВНИЦТВО »ПУ-ГУ«.

КРОСВОРД № 8

ЗНАЧЕННЯ СЛІВ

Поземно: 1-4 — найстаріша людина в світі (за Біблією); 5-8 — усвідомлене передбачення; 10-11 — диганка, оспівана в українській опереті, названій її ім'ям; 12-13 — прилад до вимірювання швидкості; 15-17 — «славне» місто в Україні; 18-19 — разом з 50-51 певний простір; 20-21 — місто в Прибалтиці, відоме з історії; 22-23 — ініціали найбільшого польського поета; 24-25 — турецький урядовець; 26-27 — римський імператор; 28-29 — несвідомий стан живої істоти; 30-31 — частина тіла людини; 33-34 — гра в карти; 35-36 — спиртна людина; 37-38 — харчова рослина; 39-40 — загальна назва узгір'їв коло Волги; 42-44 — можна бачити на іконах; 44-45 — ріка в Азії; 46-47 — перський цар; 48-49 — головний персонаж повісті Роні «По вогонь»; 50-51 — дивись 18-19; 52-53 — місце, що є в кожній хаті; 54-55 — ініціали (прізвище, ім'я) відомого укр. громадського діяча, письменника й музики; 56-58 — місто, де обрано на гетьмана Мазепу; 60-61 — міжнародна допоміжна організація після першої світової війни; 62-63 — одно з великих озер півн. Америки; 65-68 — птах; 69-72 — місто у Франції.

Доземно: 2-15 — ввічливе звертання до чоловіка (читати навпаки); 3-20 — назва кисню в повітрі після грому; 4-26 — східний одяг; 5-27 — римський драматург; 6-21 — меблі; 7-17 — фантастична жінка з на-

роднього фолкльору; 9-30 — світової слави римський полководець; 14-34 — герой громадянської війни Америки; 16-32 — музична група; 19-51 — вид стебла у рослин; 22-54 — прізвище одного з видатних князів України - Русі; 25-45 — музичне звучання, що складається з кількох звуків; 28-48 — отець церкви, автор відомої великопісної молитви; 31-40 — документ, дія; 33-42 — озеро в Туреччині; 39-59 — відоме в історії портове місто в Туреччині; 41-57 — державний діяч Югославії; 43-64 — славний

воєк за часів козацької держави; 46-68 — складена долоня; 47-69 — старе місто в Україні, де знайдено тепер нафту; 52-67 — тканина дерева; 53-70 — наслідок (теоретичний, принаймні) злочину; 56-66 — ватажок невідомого монархічного повстання в республіканській Німеччині; 58-71 — світової слави англійський актор.

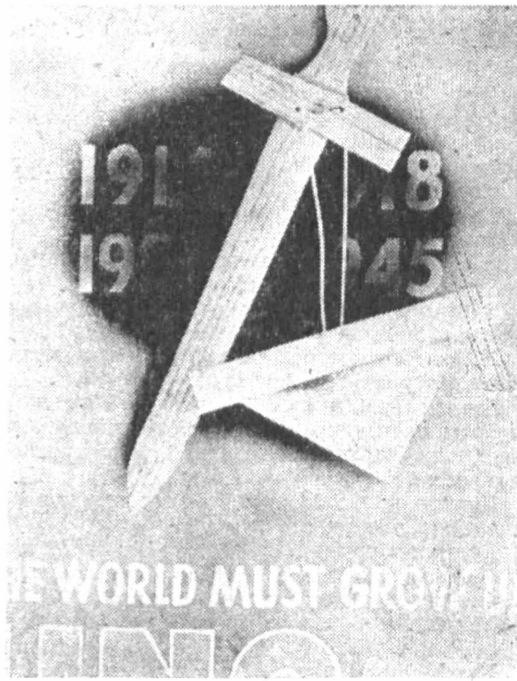
ВІДПОВІДІ ДО КРОСВОРДУ № 7

Поземно: 1-3 — сікх; 4-6 — див. 4-15 (алма-[ата]); 7-11 — гаявата; 12-13 — аш; 14-15 — ніоба; 16-17 — Т(еліга)-О(лена); 18-19 — раб; 20-21 див. 32-34 кво (вадіс); 22-23 — Бон; 24-25 — (оніс [сіно]); 27-28 — Барі; 29-31 — гасло; 32-34 — вадіс (20-21); 35-36 — мак; 37-38 — УНО; 39-41 — Драва; 42-44 — салют; 45-46 — Нора; 48-49 — ніша; 50-51 — інк; 52-53 — пір; 54-55 — око; 56-57 — пі; 58-59 — Паріс; 60-61 — ад; 62-65 — газават; 66-68 — овен; 70-72 — кюре.

Доземно: 1-29 — Сварог; 2-7 — К(нут) Г(амсун); 3-14 — хан; 4-15 — див. 4-6 ата; 5-11 — Л(івницький) А(ндрій); 6-34 — Адоніс; 8-20 — Яік; 9-26 — вовк; 10-21 — Або; 13-30 — шана; 16-33 — торі 19-51 — Вісмарк; 22-54 — Бадоліо; 25-46 — слава; 27-48 — банан; 31-41 — Ока; 32-42 — вус; 39-66 — Дніпро; 40-57 — Роні; 43-60 — Юшка; 44-72 — тао-дзе; 47-69 — віраж; 52-63 — паз (українською мовою гаря); 53-64 — рів; 58-68 — пан; 59-70 — сак; 62-67 — Ге; 65-71 — Т(ютюнник) Ю(рко).

ГРЕЦЬКА КОРОЛІВСЬКА ПАРА, — король Павло I та його дружина, королева Фредеріка, — прогулюється в місті Атепах.

ПРЕМІЮ за плякат на конкурсі ОН одержав графік Рован Принз. На плякаті напис: «Світ мусить вирости; ОН — перший крок».

ПАРАДА ДІВЧАТ-ПЛАСТУНОК відбулася в Лондоні перед принцесою Елізабет (всередині), що дуже цікавиться пластом.

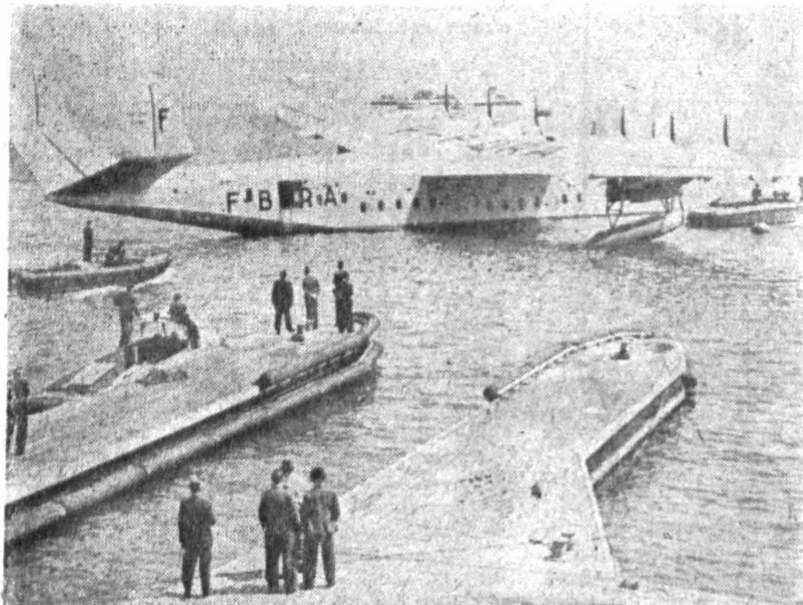
ГЕНЕРАЛ ЖАН КАЗІМІР МЕРСОН, колишній військовий аташе, заарештований у зв'язку з плянованим путчем проти 4-ої республіки

ЩОБ УМОВИТИ ДАМ НЕ НОСИТИ керсети, потрібні були роки, а тепер-на протязі кількох днів вони знову увійшли в моду.

ПІДПОЛКОВНИК СКОТЛЯНД, що служив у німців і свідчив проти Кессельрінга, тепер свідок в новому процесі в Гамбурзі

ВЕЛЕТЕНСЬКИЙ ФРАНЦУЗЬКИЙ ЛЕТЮЧИЙ човен «Лятекар 631» устаткований шістьма моторами, розмах крил на 56 метрів; 15. липня човен виконав демонстративний переліт над Лондоном.

І ЦЬОГО РОКУ всіх берлінців приваблює пляж «Юнгбруннен». Навіть в будень на пляжі багато відвідувачів. В неділю ж у поїздах, що їдуть туди, повно людей — буквально ніде впасти яблукові.